

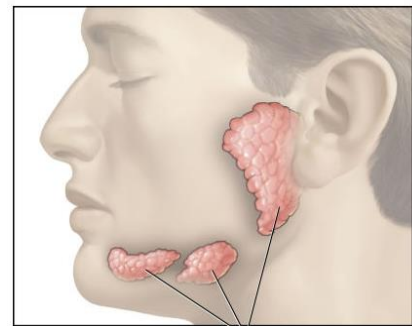
Speekselklieroperatie

Inleiding

Deze folder geeft u informatie over operaties aan de speekselklieren in verband met gezwellen aan de speekselklieren. Het is goed u te realiseren dat voor u persoonlijk de situatie anders kan zijn dan beschreven.

Ligging en functie van de speekselklieren

Speeksel komt uit vele kleine speekselklieren die in de mond liggen, maar de grootste hoeveelheid wordt geproduceerd door een viertal grotere speekselklieren, die buiten de mond zijn gelegen. Via een dunne buis wordt het speeksel uit deze klieren naar de mond gevoerd. Speeksel bevochtigt ingenomen voedsel en door het kauwen worden de enzymen (stoffen nodig voor de spijsvertering) uit het speeksel door het voedsel gemengd. Dit is de eerste stap in het spijsverteringsproces. Onder beide kaakranden ligt de onderkaakspeekselklier (glandula submandibularis). Aan beide zijden voor het oor ligt de bijoorspeekselklier (glandula parotis). Deze laatste speekselklier bestaat uit twee delen: een oppervlakkig deel en een diep gelegen deel. Tussen deze twee delen in verloopt een bijzonder belangrijke zenuw, de aangezichtszenuw (nervus facialis). Deze zenuw zorgt onder andere voor het sluiten van de lippen, het optrekken van de mond (lachen) en voor het sluiten van de oogleden.



speekselklieren

Aandoeningen van de speekselklieren

In de speekselklieren kunnen zowel goedaardige als kwaadaardige (zeldzaam) gezwellen ontstaan.

Diagnose en onderzoek

Uw behandelend arts stelt de diagnose aan de hand van uw klachten en aanvullend onderzoek. Mogelijke onderzoeken van de speekselklieren zijn:

- **Lichamelijk onderzoek:**
Zowel een ontsteking als een gezwel is bij het lichamelijk onderzoek door een arts goed vast te stellen. Vaak kan een aanwezige steen in een afvoerbuis aan de binnenzijde van de wang of onder de tong worden gevoeld.
- **Echo:**
een eenvoudig onderzoek, waarbij gebruik gemaakt wordt van geluidsgolven, waarmee speekselstenen of een gezwel in beeld gebracht kunnen worden.
- **Punctie:**
met een naald wordt een klein weefselmonster genomen, dat onder de microscoop wordt bekeken. Meestal kan hiermee al worden uitgemaakt om wat voor aandoening het gaat.
- **CT-scan:**
met behulp van een computer worden in serie gemaakte röntgenfoto's bewerkt tot een speciaal beeld.
- **MRI-scan:**
met behulp van een computer worden magnetische signalen bewerkt tot een speciaal beeld.

Operatie

De operatie wordt uitgevoerd in dagbehandeling of tijdens een korte opname in het ziekenhuis en vindt plaats onder narcose. Er is geen speciale voorbereiding nodig.

Operatie aan de onderkaakspeekselklier (glandula submandibularis)

Via een kleine snee (vijf cm) onder de rand van de onderkaak, wordt de gehele klier met zijn afvoergang verwijderd.

Operatie aan de bijoorspeekselklier (glandula parotis)

De snee voor deze operatie loopt voor het oor langs recht naar beneden, buigt onder het oorlelletje af naar achteren en loopt dan onder de kaakrand nog vijf cm door. Deze snee geeft cosmetisch het fraaiste resultaat. Soms is nog een snee achter het oor erbij nodig.

Oppervlakkige speekselklierverwijdering (parotidectomie)

Als er een goedaardig gezwel of een chronisch ontsteking is, wordt meestal een deel van de klier verwijderd. Hierbij wordt het oppervlakkige deel van de klier vrijgemaakt van alle takken van de aangezichtsenuw en in zijn geheel verwijderd. Dit is zeer nauwkeurig werk, omdat de zenuwtakjes klein zijn en direct tegen het te verwijderen klierweefsel aanliggen. Er wordt vaak een drain (slangetje) achtergelaten, zodat zich geen bloed onder de huid kan ophopen.

Totale speekselklierverwijdering (parotidectomie)

Hierbij wordt de hele klier verwijderd. Deze operatie is meestal nodig als er een kwaadaardig gezwel is.

Mogelijke complicaties

Geen enkele operatie is zonder risico's. Zo zijn ook bij de operaties aan speekselklieren de normale kans op complicaties van een operatie aanwezig, zoals nabloeding of wondinfectie.

Daarnaast zijn er nog enkele specifieke complicaties mogelijk, zoals:

- **Beschadiging van een gevoelszenuw van de onderkaak**
Vlak langs de onderkaakspeekselklier loopt een gevoelszenuwtak. Bij de operatie aan deze speekselklier bestaat het risico op beschadiging van die zenuw. In een enkel geval is het gevoel na de operatie - meestal tijdelijk - wat verminderd.
- **Beschadiging van de aangezichtszenuw**
Bij de operatie aan de glandula parotis bestaat het risico op beschadiging van één of meer van de takken van de aangezichtszenuw. Over het algemeen ontstaat een tijdelijke (meestal gedeeltelijke) uitval van de functie van één of meer aangezichtsspieren ten gevolge van manipulatie van de zenuw tijdens de operatie. Het kan zijn dat het ooglid niet meer goed sluit of dat de mondhoek hangt. Het gaat gelukkig bijna altijd om een tijdelijke uitval. De kans dat een zenuwtak wordt doorgesneden is erg klein. In het geval van een totale parotidectomie in verband met een kwaadaardig gezwel kan het soms noodzakelijk zijn de aangezichtszenuw of een deel ervan mee te verwijderen. Soms kan al tijdens de operatie een zenuwtransplantaat worden ingebracht. In andere gevallen kan eventueel in een later stadium een hersteloperatie worden gedaan.
- **Vermindert gevoel oorlel**
In veel gevallen vermindert - soms tijdelijk - het gevoel in het oorlelletje en de rand van de oorschelp.

Syndroom van Frey

Dit syndroom komt nog wel eens voor, meestal enige tijd na de operatie. Tijdens of na het eten treedt er transpiratie op in het gebied voor het oor. De oorzaak van dit verschijnsel is niet duidelijk. Het is soms een hinderlijk verschijnsel maar het kan geen kwaad. Helaas is er geen bevredigende behandeling mogelijk.

Recidief

Het meest voorkomende goedaardige gezwel, het zogenaamde menggezwel, neigt tot terugkeer (recidief). Om die reden wordt de speekselklier nogal eens bestraald na de operatie, wanneer blijkt dat de snijranden niet 'schoon' waren.

Na de operatie

De dag na de operatie kan het eventuele draintje worden verwijderd. Meestal mag u de dag na de operatie weer naar huis. Tegen de pijn is over het algemeen een eenvoudige pijnstiller voldoende (paracetamol). Deze zijn te koop bij apotheek en drogist en het is raadzaam om al vast deze pijnstillers in huis te hebben. De dag na de operatie mag u weer douchen en eenmaal thuis zijn er geen bepaalde voorschriften.

Zorg wel voor een goede mondhygiëne. Als u naar huis gaat krijgt een afspraak voor poliklinische controle. Indien zenuwen niet volledig meer functioneren dan duurt het lang (soms zes tot twaalf maanden) voordat het herstel volledig is. Het gemis van één of twee grote speekselklieren blijkt geen problemen op te leveren.

Vragen

Bij dringende vragen of problemen **vóór uw behandeling** kunt u zich het beste wenden tot de afdeling waar de behandeling plaats moet vinden.

Wanneer zich thuis na de operatie problemen voordoen, neem dan contact op met het ziekenhuis.

Tot slot

Bent u van mening dat bepaalde informatie ontbreekt of onduidelijk is, dan vernemen wij dat graag van u.

Telefoonnummers en adressen

Polikliniek Chirurgie

Locatie Deurne

T: 0493 – 32 89 21

Locatie Helmond

T: 0492 – 59 59 61

Locatie Helmond

Wesselmanlaan 25

5707 HA Helmond

T: 0492 – 59 55 55

Locatie Deurne

Dunantweg 16

5751 CB Deurne

T: 0493 – 32 88 88

Locatie Gemert

Julianastraat 2

5421 DB Gemert

T: 0492 – 59 55 55

